

ಕರಡು

**ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ (ಜಲಧಾರೆ)
ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಚೌಕಟ್ಟು,
ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ,
ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ
ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಪುನರ್ವಸತಿಯ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಯೋಜನಾ
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾರಾಂಶ**

1. ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯ (Background and Introduction):

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ 'ಜಲಧಾರೆ' "ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ"ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕ.ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಸ.ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಜಲಧಾರೆ) ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ 85 ಎಲ್‌ಪಿಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳಂತಹ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಮೇಲ್ಮೈ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬೀಜಿಂಗ್ ಮೂಲದ ಏಷ್ಯನ್ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಮತ್ತು ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (AIIB)ನ ನೆರವಿನ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕ.ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಸ.ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಂತ-ಹಂತವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೂರು ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದೆ:

ಅ) ಬಹು-ಗ್ರಾಮ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು 5 ವರ್ಷದವರೆಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಆ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಇ) ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.

ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರೂ.4000.00 ಕೋಟಿ(940 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಡಾಲರ್) ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಸ.ಯೋಜನೆಯು "ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಚೌಕಟ್ಟು", "ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟು" ಮತ್ತು "ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು" ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

2. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ವರ್ಗೀಕರಣ (Project Categorization):

ಕ.ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಸ.ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಜಲಧಾರೆ) AIIBಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ (ESP) ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ (ESS) ಅನುಸಾರವಾಗಿ "ಎ" ವರ್ಗದಡಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿರುವ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳು, ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

3. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (Environmental and Social Assessment):

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ವಿವರವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ

ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು (ESMPF) ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದೆ:

- 1) 2011ರ ಜಿಲ್ಲಾ ಜನಗಣತಿಯ ನೋಂದಣಿಯಿಂದ ಪಡೆದ (Details from 2011-Census) ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ದ್ವಿತೀಯ ಮಾಹಿತಿ ವಿವರಗಳು ಹಾಗೂ
- 2) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪುಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳಂತಹ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆಗಳ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ 20 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ವಿವರಗಳಿಂದ.

4. ಆಯ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿ (Baseline Information):

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ: ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 10,498 ಚದರ. ಕಿ.ಮೀ. ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 21.77 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ಸರಾಸರಿ 207 ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 692 ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಾಗೂ 6 ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪಟ್ಟಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯು ಅಲ್ಪ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಸರಾಸರಿ 657 ಮಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲದ ಇಳಿಮುಖದಿಂದಾಗಿ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ನೀರು ಗಡಸುತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಲವಣಾಂಶಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನೈಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೋರೈಡ್ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾಲಿನ್ಯಪೂರಿತವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನೀರು 3.1256103 BCM. 2020 ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಬಳಕೆಯ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವು ಒಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ 4.05% ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ: ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 4962 ಚದರ. ಕಿ.ಮೀ. ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 18.06 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು, ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ಸರಾಸರಿ 364 ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು 7 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು 233 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 1961 ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯು ಸರಾಸರಿ 730 ಮಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲದ ಇಳಿಮುಖದಿಂದಾಗಿ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಲವಣಾಂಶಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೈಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೋರೈಡ್ ಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾಲಿನ್ಯಪೂರಿತವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನೀರು 2.88848 BCM. 2020 ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಬಳಕೆಯ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವು ಒಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ 3.15% ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟು (Legal and Policy framework):

ಪರಿಸರ (Environment), ಕಾಡುಗಳು, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ (Ecology), ಮಾಲಿನ್ಯ (ನೀರು, ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಶಬ್ದ), ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ (Cultural Heritage), ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳ ನೀತಿ, ಭೂಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು AIB ಯ ನೀತಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಸರ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ.

6. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (Primary Survey-Assessment):

ಒಟ್ಟು 20 ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 402 ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ (ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಯ್ಕೆ 12 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ 8 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ) ವಿವರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ, ಮಂಡ್ಯ

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.67 ಆಯ್ಕೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.59 ಆಯ್ಕೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ನಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನಳದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಸಹ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಸೇವಾಮಟ್ಟವು ನಿರಂತರವಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು, ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ (Frequency of Supply) ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತ, ಅನಿಶ್ಚಿತ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿನಿಂದಾಗಿ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರು ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಮತ್ತು ಬೇಸರವನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ನಳ ನೀರು ಸಂಪರ್ಕದ ಸುಂಕವು ನಾಮಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ರಿವರ್ಸ್ ಆಸ್ಮೋಸಿಸ್ (RO) ಸ್ವಾವರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಜನರು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಸುಂಕವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 75% ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ 90% ಕುಟುಂಬಗಳು ಸುಧಾರಿತ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಗೊಂಡ ಬಹುಪಾಲು ಕುಟುಂಬಗಳು (ಜನರು) ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮಾಸಿಕ ಸುಂಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪುಗಳ (Focus Group) ಸದಸ್ಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

7.ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು (Project Impacts):

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿವರಗಳಿಂದ, ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಸಕರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾಗುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ:

- (ಎ) ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ.
- (ಬಿ) ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆರೋಗ್ಯದ ಸುಧಾರಣೆ.
- (ಸಿ) ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಸಮಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಮಯವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಮಯದ ಸದೃಶ್ಯತೆ.
- (ಡಿ) ಪರಿಸರದ ಸುಧಾರಣೆ.
- (ಎಫ್) ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನಜೀವನದ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- (ಜಿ) ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮುದಾಯಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- (ಅ) ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಳ.
- (ಆ) ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ.
- (ಇ) ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮರಗಳ ನಷ್ಟ.
- (ಈ) ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಅಪಾಯಗೊಳಗಾಗುವ ಸಂಭವನೀಯ ಅಪಾಯದ ಘಟನೆಗಳು.
- (ಉ) ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ (Difficulties to users due to lack of Space).

(೮೧) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸೇವೆಗಳಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.

ನಿರ್ಮಾಣ-ಸಂಬಂಧಿತ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶವಾರು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ:

- (1) ಹೆಚ್ಚಿದ ಧೂಳು, ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಕಂಪನ, ವಾಹನ ನಿಷ್ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳ ಹೊರ ಸೂಸುವಿಕೆ.
- (2) ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.
- (3) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಚಾರದ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಡಚಣೆ ಮತ್ತು ಅಪಘಾತಗಳ ಸಂಭವಿಕೆ.
- (4) ವಿದ್ಯುತ್ ಅಥವಾ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿನಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡಚಣೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ.
- (5) ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರೋಗ್ಯ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.
- (6) ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತೊಂದರೆಗಳು.

8. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು (Environmental and Social Management Planning Framework):

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ESMPF ಅನ್ನು ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಆಧಾರಾಂಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:

- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (EIA) ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (SIA) ಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು (Environmental Social Development Format). ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ವಿವರಗಳಿಂದ EIA ಮತ್ತು SIA ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
- (2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (RAP) ತಯಾರಿಸುವುದು.
- (3) ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (TPP) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
- (4) ನಿಯಮಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣಾ (ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್) ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಅನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
- (5) ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಮೂರನೇ ಸಂಸ್ಥೆ (Third Party) ಯಿಂದ ದ್ವಿ-ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

9. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ (Environmental and Management Plan):

ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಭವನೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ESMP) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅವಧಿಯ ವಿವಿಧ

ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿದೆ. ಸದರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸಹ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ತಯಾರಿಸಿರುವ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಟೆಂಡರ್ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಟೆಂಡರ್ ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ EMP ಮತ್ತು SMPಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದೆ.

10. ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು (Resettlement Policy Framework):

ಜಲಧಾರೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಉಪ-ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಭೂಸ್ವಾಧೀನ (LA) 2013 ಮತ್ತು 2019ರ ಕಾಯ್ದೆಯಂತೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು(RPF)ಅನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ RPFಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ:

- (1) ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಮೊದಲು, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, (ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).
- (2) ಪರಿಹಾರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಿ ವೆಚ್ಚದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.
- (3) ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ಬಾಧಿತ ಕುಟುಂಬ (AF)ಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ(AP)ಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾವತಿಸದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- (4) ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಾಧಿತ ಕುಟುಂಬ (AF)ಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ(AP) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ತರಬೇತಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- (5) ಮಾತುಕತೆ ಇತ್ಯರ್ಥದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (Negotiated Settlement) ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅರ್ಹತೆಗಳ ಮೊತ್ತವು ಭೂಸ್ವಾಧೀನ (LA) ಕಾಯ್ದೆ 2013 ಮತ್ತು 2019ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅರ್ಹತಾ ಮೊತ್ತಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬಾರದು.
- (6) ಕಟ್ಟಡ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- (7) ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡೆಯಲು ಯೋಜಿಸಿರುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪಾವತಿಸಿದ ನಂತರವು ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಉಚಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಾಧಿತ ಕುಟುಂಬ (AF)ಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ(AP)ಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದು.
- (8) ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಸುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಬೆಳೆಗಳು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಾಧಿತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನದ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅಥವಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಭೂಮಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.
- (9) ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿ ಅರ್ಹತೆಗಳ ಪಾವತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ವರದಿಯನ್ನು AIBಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದು.

11. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು (Tribal Population Planning Framework):

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು, ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ (Scheduled Area), “ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟಿನಂತೆ” ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು TPPF ಅನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ. ಸದರಿ TPPF ಅನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ತಯಾರಿಸಿದೆ.

- (1) ಉಪ-ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲೇ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಾಯಕರು, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು.
- (2) ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.
- (3) ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅಂತಹ ಕ್ರಮಗಳು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- (4) ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಬಾಧಿತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:

- (1) ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಮಾಲೋಚನೆ.
- (2) ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- (3) ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆಗದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

12. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ Institutional and Implementation Arrangements):

ಜಲಧಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ (RDPRD) ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ (ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.&ನೈ.ಇ) ಒಟ್ಟಾರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಆಯುಕ್ತರು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.&ನೈ.ಇ ನೇತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಡಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಪಿಎಂಯು (PMU) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್ ಲೈಟ್ಸ್ (PMC) ರವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನಾ ಚೌಕಟ್ಟು (Environmental and Social Management Planning Framework) ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುವಂತೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಯುನಿಟ್ (PMU)ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಪೂರ್ಣ ಸಮಯದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಜ್ಞರಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರು ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Social Development) ತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು PMC ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಪರಿಸರ ತಜ್ಞ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಜ್ಞರು PMC ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಈ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಜ್ಞರು ಎಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಜನೆಗಳ ವಿವಿಧ ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ(EMP)/SMP/ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ(RAP)/TPP ಯಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

13. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (Monitoring and Evaluation):

ESMPF ನಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುವ "ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ" ವಿವರವಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು PMU ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿದೆ. ESMPF ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ PMU, PMCಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರಿಂದ ESMPF ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲಾದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಅರ್ಧ ವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿಯ ಪರಿಶೋಧನೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ 3ನೇ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು.

14. ನಾಗರಿಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. (Citizen Engagement and Consultations):

ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ/ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ (Stakeholder) ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ/ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ/ಪರಿಸರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ/ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ (DPR/SA/EA/ರಾಪ್/R.A.P/EMP) ತಯಾರಿಸಲು ಕ.ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಸ.ಯೋಜನೆ ಸಲಹೆಗಾರರು/ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸುರಕ್ಷತಾ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ನಾಗರಿಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು Offline ಮತ್ತು online ಮುಖಾಂತರ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು.

15. ESMPF ಅನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು (Disclosure):

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಆದ www.rdpr.kar.nic.in ಹಾಗೂ ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಇನ್ಯೆ.ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಆದ www.swachhamevajayate.org ಗಳಲ್ಲಿ ESMPF, RPF ಮತ್ತು TPPF ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ESMPF ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಣಾ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾ.ಕು.ನೀ.ಇನ್ಯೆ.ಇ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ESMPF/SA/EA/RFP/EMP, ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತಾ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ನ ಅಂತಿಮ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

16. ಕುಂದು ಕೊರತೆ ನಿವಾರಣೆ (Grievance Redressal):

ಯೋಜನೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೂರನ್ನು ನೋಂದಾಣಿ ಮಾಡಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ "ಕುಂದು ಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (G.R.C)" ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

17. ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಜನರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ (Gender and Vulnerable Action Plan):

ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ, ಸಂಭಾವ್ಯ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಆಗುವ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ESMPFನಡಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.